

**Referat for møte i faglig råd for Frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign (FRFBIE)**



**Frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign**

**Dato: 27.april kl 10-14.30**

**Sted: Udir, møterom 11**

<b>Medlem</b>	<b>Varamedlem</b>	<b>Deltar i møtet</b>
<b>Arbeidstakersiden</b>		
Janne Ottersen Fraas, LO Fagforbundet	Vivian Jacobsen, LO Fagforbundet	
Eva Sharp, LO Fagforbundet	Per Ragnar Karlsen, LO Fagforbundet	
Kim Visnes, LO Handel og kontor	Silje Kjellevik Norheim, LO Handel og kontor	
<b>Arbeidsgiversiden</b>		
Jan Kristian Pettersen, NHO Service og handel (NFVB)	Stine Therese Gislerud, NHO Service og handel (NFVB)	Jan Kristian Pettersen Stine Therese Gislerud
Mirja Rahm, Virke	Helene Ytteborg, Virke	Mirja Rahm Helene Ytteborg
Anita Hope, NHO Service og handel	Karina Haugberg, NHO Service og handel	Anita Hope
<b>Skoleeier</b>		
Synnøve Dolven, KS	Olav Horne, KS	Synnøve Dolven
Cecilie Bang Donali, KS	Knut Kristensen, KS	Cecilie Bang Donali Knut Einar Kristensen
<b>Lærerorganisasjon</b>		
Trond Halvorsen, Utdanningsforbundet	Hanne Tøftum, Utdanningsforbundet	Trond Halvorsen Hanne Tøftum
Hege Vestbø Sætre, Utdanningsforbundet	Charles Rojahn, Utdanningsforbundet	Hege Vestbø Sætre
Brith Antonsen, LO Skolenes landsforbund	Kjersti Nyhus Thommesen, LO Skolenes landsforbund	Brith Antonsen Kjersti Nyhus Thommesen
<b>Elevrepresentasjon</b>		
August Østby, Elevorganisasjonen		
<b>Utdanningsdirektoratet</b>		
Jorunn T. Leegaard Marianne Farstad-Jensen Laila Buskum		Jorunn Leegaard Marianne Farstad-Jensen

## Kort besøk av ny fungerende avdelingsdirektør

Ole-Christian Norum deltok kort i rådsmøtet, og fortalte litt om arbeid med yrkesfagene framover i Udir. Et godt partssamarbeid blir viktig for å møte utfordringene vi står overfor framover. Demografiske endringer med nedgang i ungdomskullene vil gjøre det krevende å få nok fagarbeidere. De faglige rådene oppfordres til å ta eierskap til rådsarbeidet og sakene som settes på agendaen.

Det ble kort orientert om at det i tildelingsbrevet til Udir for 2026 er lagt inn et resultatmål om å vurdere hvordan fagtilbud, opplæringsmodeller og utdanningens størrelse påvirker håndterbarhet og gjennomføring i videregående opplæring. Det er i tildelingsbrevet varslet et oppdrag til Udir om å vurdere mulige endringer i det yrkesfaglige tilbudet i videregående opplæring i samsvar med behovene i arbeidslivet. Det er usikkert når oppdraget kommer, men vi håper før sommerferien. Det ble her også vist til funn i rapporten fra evalueringen av fagfornyelsen yrkesfag.

Det ble reist spørsmål om YFF, og om det er arbeid i gang. Udir viste her til at SRY har nedsatt en arbeidsgruppe, og at det der etter planen skal være rapportering til SRY før sommerferien. Udir håper på råd om YFF fra arbeidsgruppa.

## Presentasjonsrunde av medlemmer og varamedlemmer i rådet

Deltakerne i møtet presenterte seg og sa litt om hvor og hvilke programområder og lærefag de jobber med. Med medlemmer og varamedlemmer har FRFBIE en god bredde i fagkompetanse. Det er representanter i rådet som jobber i skole med vg 1 FBIE, vg 2 frisør og vg2 interiør og eksponeringsdesign. Det er representanter som jobber i samarbeidsorgan med blomsterdekoratør, og som samarbeider med skoler om vg1 og vg2. Rådet har medlemmer som jobber med vg3 blomsterdekoratørfaget, frisørfaget, eksponeringsdesign, interiør, og maskør- og parykkmakerfaget. Det er representanter fra skole som samarbeider med bedrifter om YFF og lærlinger i profileringsdesignfaget. Samtidig ble det drøftet at dette faget ikke er så godt dekket i rådet. Det ble tatt opp om samarbeidsorgan som representerer lærefaget, eller bransjeforening som ikke representerer tariffpart, kunne foreslås som observatør i rådet fra neste periode.

Det ble tatt opp at rådet ønsker å benytte bredden i kompetansen i arbeid inn mot oppdrag til rådet. Det kan være i utviklingsredegjørelse eller andre oppdrag.

Det er krevende å følge med i rådsarbeidet for varaer, så det er veldig viktig at alle sakspapirer og referater sender medlemmer og varamedlemmer. Det ble tatt opp at varamedlemmer kan inviteres inn som observatører på digitale rådsmøter.

Fagansvarlig skal også gå gjennom arbeidsrommet i Sharepoint å sjekke at alle har tilgang der.

AU drøfter hvordan varamedlemmer involveres, og kommer tilbake til rådet i juni-møtet.

## Sak 1-2-26 Godkjenning av innkalling og dagsorden

Det ble stilt spørsmål om når innkalling var sendt ut, samt et ønske om å få sakspapirer tidligere enn 1 uke før møtet.

Innkallingene til rådsmøtene sendes ut til medlemmer og varamedlemmer i kalenderen når møtene er fastsatt, for ett semester av gangen. Dette rådsmøtet ble først fastsatt til 16.april, men flyttet til 27.april i rådsmøtet i februar.

På grunn av konflikt mellom LO og NHO i tariffoppgjøret 2026 deltok ikke medlemmer eller varamedlemmer fra LO i rådsmøtet.

### Vedtak

*Innkalling og dagsorden godkjent.*

## Sak 2-2-26 Tilrettelegging av skriftlig sentralt gitt eksamen for yrkesfag etter vg3-nivå

Udir arbeider med oppdrag om 3103-eksamen, som gjelder kandidater som ikke et normalt opplæringsløp<sup>1</sup>: Praksiskandidater, særløpskandidater, de som følger modulstrukturert opplæring mfl. De faglige rådene ga ved årsskiftet innspill på formålet med 3103 eksamen, samt utfordringer knytt til denne. Fra FRFBIE ble det spilt inn at;

- Eksamen før oppmelding til fag- og svenneprøve er viktig som kvalitetssikring, særlig med mange ulike opplæringsløp, og det trengs en bredere faglig diskusjon om hva eksamen faktisk skal teste.
- Kandidaters språk-, data- og digitale ferdigheter er avgjørende, men mange sliter med disse, noe som kan føre til at de ikke melder seg opp eller stryker.
- Mørketall, da mange ikke melder seg opp til eksamen. For å få flere voksne kandidater til å melde seg opp og fullføre, er tiltak som kursing og prøvebank viktige.

Udir deltok i rådsmøtet, og presenterte ulike forslag til tiltak<sup>2</sup> som er ment å bidra til å løse utfordringsbildet knyttet til hele kandidatgruppen. Tiltakene vil inngå i utredningsrapporten som skal leveres til Kunnskapsdepartementet (KD) før sommeren. Tiltakene<sup>1</sup> drøftet er;

Tiltak 1: Tydeliggjøre formålet med eksamen

Tiltak 2: Endre eksamensform til muntlig i enkelte fag

Tiltak 3: Endre oppgaveformat

Tiltak 4: Flere eksamensgjennomføringer per år

Tiltak 5: Erstatte eksamen med statlig prøve

Tiltak 6: Endret karakterskala

Tiltak 7: Krav om at kandidaten er ved slutten av praksis før oppmelding

Tiltak 8: Eksamen på engelsk i enkelte fag

Tiltak 9: Fjerne eksamen i enkelte fag

Tiltak 10: Ta tilbake begrunnelse ved klage

Tiltak 11: Utvide oppmeldingsfristen

*Fra diskusjonen i rådsmøtet;*

*Tiltak må ses opp mot formålet med eksamen, og tiltak 1 er grunnleggende for andre endringer. Det ble spurt om antall kandidater som tar denne eksamen, og de fleste lærefagene har under 10 oppmeldte pr eksamen som er 2 ganger i året. Samtidig er noe lærefag større, for FBIE f.eks. frisørfaget.*

## Vedtak

FRFBIE vedtok følgende til spørsmål 1;

- Støtter tiltak 1 om å tydeliggjøre formålet med eksamen.
- Rådet er skeptisk til tiltak 2 om å endre eksamensform til muntlig for enkelte fag. Det ble her stilt spørsmål om likhet for kandidater ved muntlig eksamen. Rådet kan støtte muntlig eksamen i fag med få kandidater og lite skriftlighet, og fag som kan være aktuelle er profileringsdesignfaget og blomsterdekoratørfaget. Rådet mener det er behov for felles vurderingskriterier.
- Rådet drøftet at det kan være både positive og negative konsekvenser ved tiltak 3 om å endre oppgaveformat. Rådet støtter likevel ikke en endring i retning av flervalgsoppgaver/avkrysningsoppgaver. I fag i FBIE er det behov for å vise arbeidstegninger i fag, og det er behov for å vise begrunnelser for valg.
- Rådet støtter tiltak 4 om flere eksamensgjennomføringer pr år.
- Rådet usikre på hva som ligger i tiltak 5 om å erstatte eksamen med en statlig prøve. Rådet understreker at det er viktig med likhet i vurdering for kandidater over hele landet. Rådet støtter ikke en nasjonal prøvebank.
- Rådet støtter tiltak 6 om endring av karakterskala, og mener det bør være en tredelt vurdering.
- Rådet støtter ikke til tiltak 7 om at kandidaten må være ved slutten av praksis før oppmelding.
- Rådet støtter ikke tiltak 8 om eksamen på engelsk i enkelte fag.
- Rådet er usikker på konsekvenser av tiltak 9 om å fjerne eksamen i enkelte fag, men vurderer at det kanskje kan være relevant for veldig små fag.
- Rådet støtter tiltak 10 om gjenninnføring av krav til begrunnelse ved klage.
- Rådet støtter tiltak 11 å utvide oppmeldingsfrist/tidsrom for oppmelding.

FBIE vedtok følgende til spørsmål 2 om andre tiltak;

- Rådet mener det er behov for vurderingskriter
- Faglige råd bør ha større innflytelse enn i dag på hvilke fagpersoner som oppnevnes til eksamensnemder

FRFBIE sender råd til Udir i saken innen fristen 4.mai basert på diskusjonen i rådet og vedtaket.

## Sak 3-2-26: Innspill til temaer til fellesmøte mellom SRY og faglige råd 13. mai

I tråd med *Mandat og retningslinjer for samarbeidet mellom SRY, faglige råd og Utdanningsdirektoratet 2025–2029* skal de faglige rådene og SRY samarbeide og orientere hverandre om pågående arbeid. Det er planlagt et fellesmøte mellom SRY og 3 representanter for hvert faglige råd 13.mai, på Clarion The HUB hotell i Oslo. AU for FRFBIE har spilt inn følgende temaer innen fristen 17.april;

- Status YFF
- Voksne i fag- og yrkesopplæring – modulstrukturert opplæring – hva vet vi om status om blant annet realkompetansevurdering, gjennomføring, samt annen statistikk?

### Vedtak

*Saken tatt til orientering.*

## Sak 4-2-26 Forslag om endring læreplan vg 1 FBIE

FRFBIE sendte i mai i 2025 inn forslag til Udir om behov for gjennomgang og justering av læreplanen for vg 1 frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign. Se lenke til forslaget her; [Forslag fra FRFBIE 2025 vg 1 læreplan.pdf](#) samt vedlagt i mail med innkallingen til rådsmøtet.

Bakgrunnen for forslaget var rådet arbeid med utviklingsredegjørelsen for utdanningsprogrammet i forrige periode. Se rapporten fra FRFBIE her; [Utviklingsredegjørelse 2021 - 2025](#)

Rådet drøftet saken i møte 3.februar i år, og nedsatte en arbeidsgruppe for å jobbe videre med behov for endringer i vg 1 FBIE læreplanen. Arbeidsgruppa orienterer om saken i rådsmøtet 27.april.

### *Fra drøftingen i rådsmøtet;*

*Arbeidsgruppa viste til kompetansemål i vg 1 læreplanen hvor det er behov for å justere nivå på kompetanse, og få inn mer praktisk språk for å synliggjøre relevansen for ulike fag i utdanningsprogrammet. Språket kan også tydeliggjøres. Det kan være aktuelt å endre titler på fagene. Dette gjelder særlig i Kommunikasjon, kunde og arbeidsliv. Det er bekymring for at faglærere ikke har fagbakgrunn for undervisning, og at eksempelvis norsklærere underviser i programfag.*

*Udir viste til at en endring av vg 1 læreplan er en større utredning enn utredning av forslag om endring av vg 3 læreplan, hvor rådene har avgjørende innflytelse. Det ble også vist til støtteressurser på [udir.no](http://udir.no) om sammenhenger i læreplanen, men som vi vet er lite brukt.*

*Det ble vist til workshop for lærere på FBIE og HDP i regi av OsloMet denne uken, hvor allmenndanning og yrkesdanning er på dagsorden, og hvor evalueringen av fagfornyelsen yrkesfag og FBIE og HDP også tas opp.*

*Arbeidsgruppa lager et skriftlig innspill til rådet til møtet i juni.*

### Vedtak

FRFBIE ønsker en prosess med vg 1 læreplan. Rådet avventer å sende en anbefaling til Udir til etter rådsmøtet i juni, for å få med vurderinger og innspill etter seminaret på OsloMet. Rådet ønsker å se prosessen i sammenheng med varslet oppdrag om yrkesfaglig tilbudsstruktur. Hovedinnspillet er å gjøre vg 1 læreplanen mer konkret og praktisk, samt å se på navn på fag og nivå på kompetansemål.

## Sak 5-2-26 Forslag om kryssløp fra vg 2 interiør og eksponeringsdesign FBIE til vg 3 salgsfaget SSR

FRFBIE sendte i april i 2025 inn forslag til Udir om kryssløp fra vg 2 interiør og eksponeringsdesign FBIE til vg 3 salgsfaget SSR. Se [lenke til endringsforslag her](#), samt vedlagt i mail med innkallingen til møtet.

Udir utreder forslaget, og i tråd med utredningsinstruksen vil Udir vurdere ulike tiltak. Saken ble drøftet i Faglig råd for salg, service og reiseliv 13.april. I utredningen legger vi til grunn at Kunnskapsdepartementet har fastsatt ett kriterium for kryssløp,

«Elevene skal ha faglige forutsetninger fra programområdet hen krysser fra, til å følge opplæringen i programområdet hen krysser til. Det vil si at det faglige innholdet i fellesfagene og programfagene skal gi faglige forutsetninger for å følge opplæringen på neste trinn.»

*På grunn av sykdom ble saken utsatt til rådsmøtet i juni. Udir har i utredningen gått gjennom aktuelle læreplaner, og vil i neste rådsmøte presentere dette, samt FRSSRs vurdering.*

### Vedtak

*Sak utsatt til rådsmøtet i juni.*

## Sak 6-2-26 Aktuelle høringer

[Se lenke til høringer fra Udir her](#)

### Vedtak

Saken tatt til orientering.

## Sak 7-2-26 Endringsforslag til yrkesfaglig tilbudsstruktur til Udir

Udir har mottatt følgende forslag til endring i tilbudsstrukturen fra 1.1.2026:

<b>FORSLAG</b>	<b>UTDANNINGSPROGRAM</b>
Kryssløp mellom TEK og Vg2 rørleggerfaget	Bygg og anleggsteknikk
Endring av læreplan i sveisefaget	Teknologi og industrifag
Kryssløp Kjemiprosess - og Laboratoriefag til Produksjonsteknikkfaget	Teknologi og industrifag

Endringsforslagene er mottatt gjennom [Udirs portal for endringsforslag](#). Hensikten med portalen for endringsforslag er at det skal være enkelt å melde inn behov for endringer i yrkesfaglige utdanningsprogram.

Udir vurderer forslagene, og utredninger følger utredningsinstruksen i statlig virksomhet.

De faglige rådernes rolle i vurderingene av endringsforslag er beskrevet i [Mandat og retningslinjer for samarbeid mellom SRY, de faglige rådene og Udir.](#)

#### Vedtak

*Saken tatt til orientering.*

## Sak 8-2-26 Drøfting av temaer på møtet med faste og vararepresentanter 27.april

[Se presentasjon fra Udir som ble gjennomgått i rådsmøtet.](#)

[Mandat og retningslinjer for samarbeid 2025-29](#)

#### **Statistikk:**

[Fakta om fagopplæringen 2025 | udir.no](#)

[Søkere til videregående opplæring – utdanningsprogram | udir.no](#) FBIE

[Voksne deltakere i videregående skole – utdanningsprogram | udir.no](#) FBIE

[Statistikk fag- og yrkesopplæring | udir.no](#)

[Sluttrapport fra evalueringen av fagfornyelsen yrkesfag:  
\*Et fagopplæringssystem i spenning\*](#)

#### Vedtak

*Saken tatt til orientering.*

## Sak 9-2-26 Orientering om fylkesbesøk for faglige råd i perioden 2025-29

I Mandat og retningslinjer for samarbeidet mellom SRY, faglige råd og Utdanningsdirektoratet 2025–2029 står det følgende om fylkesbesøk;

### 4.6 Fylkesbesøk

*De faglige rådene kan søke Utdanningsdirektoratet om å gjennomføre et fylkesbesøk i året. Hensikten med fylkesbesøk er å skape en dialog mellom rådene og fylkeskommunene, bransjer/sektorer og skoler om utfordringer i utdanningsprogrammet.*

På grunn av samlingen i februar i år for alle de faglige rådene, er det for inneværende år ikke midler til fylkesbesøk. For å kunne ha rom for både seminarer på tvers av råd og fylkesbesøk, vil det for perioden fram til høsten 2029 innvilges ett fylkesbesøk per faglig råd. FRFBIE har søkt Udir om fylkesbesøk til Agder for 2027.

Rådet setter sak om søknad fylkesbesøk på agendaen i rådsmøtet i juni.

### Vedtak

*Saken tatt til orientering.*

## Sak 10-2-2026 Andre orienteringer

Kort orientering om vg3 frisørfaget modulstrukturert læreplan som er fastsatt og trådt i kraft. [Lenke til artikkel her.](#)

**Kompetansepakke om modulstrukturert opplæring** ble publisert 10. februar; her er lenke til webinar om kompetansepakken: [Webinar - Kompetansepakke - modulstrukturert opplæring | Videos & Movies on Vimeo](#)

### Vedtak

*Saken tatt til orientering.*

## Sak 11-2-26: Eventuelt

Det foreslås at et rådsmøte i høst legges til Edvard Munch vg skole i Oslo. Sekretariatet følger opp i samarbeid med Trond H.